

Beslutningsforslag nr. B 58

Folketinget 2010-11

Fremsat den 13. januar 2011 af Karen Hækkerup (S), Sophie Hæstorp Andersen (S), Flemming Møller Mortensen (S), Maja Panduro (S), Lise von Seelen (S) og Julie Skovsby (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en arbejdsgruppe til revidering af Retslægerådet

Folketinget pålægger regeringen at nedsætte en hurtigarbejdende arbejdsgruppe i indeværende folketingssamling, hvis opgave er at udrede, hvorvidt Retslægerådet fungerer optimalt i forhold til udøvelsen af Retslægerådets mandat og forvaltningen af rådets opgaver, herunder hvorvidt rådets stilling og status i retssystemet er hensigtsmæssig.

Det skal understreges, at forslagsstillerne anerkender såvel Retslægerådets store faglige ekspertise som rådets arbejde. Forslagsstillerne stiller imidlertid spørgsmålstegn ved, hvorvidt rådets rolle i samspillet med retsvæsenet fungerer optimalt.

Forslagsstillerne ønsker, at arbejdsgruppen konkret foretager en vurdering af, hvorvidt lovgrundlaget fungerer optimalt, og om Rådets arbejdsproces i forbindelse med afgivelse af erklæringer kan forbedres. Det skal især undersøges, hvorvidt Retslægerådets arbejde kan gøres mere gennemsigtigt for

borgerne, og om det er muligt i højere grad at imødekomme eventuelle habilitetsspørgsmål, og det skal undersøges, om der er plads til forbedring set i forhold til borgernes retssikkerhed, kvaliteten i sagsbehandlingen, sagsbehandlingstiden, borgernes adgang til klagemuligheder og samspillet med sundheds- og retssystemet. Det er forslagsstillerne holdning, at forbedringspotentialet i forhold til borgernes retssikkerhed er betydeligt.

Arbejdsgruppen bør sammensættes så bredt som muligt. Det vil være fornuftigt at kunne inddrage forskellige syn på Retslægerådets arbejde. Forslagsstillerne anbefaler derfor en sammensætning bestående af repræsentanter for eksempelvis Lægeforeningen, Advokatrådet, Danske Handicaporganisationer, Sundhedsstyrelsen, Center for Menneskerettigheder, Retslægerådet, Den Danske Dommerforening, Anklagemyndigheden samt relevante patientforeninger.

Bemærkninger til forslaget

Retslægerådet arbejder som institution på grundlag af lov nr. 60 af 25. marts 1961 og bekendtgørelse nr. 1068 af 17. december 2001 om forretningsordenen for Retslægerådet. Rådets funktion defineres i lovgrundlagets § 1, der lyder: »Retslægerådets opgave er at afgive lægevidenskabelige og farmaceutiske skøn til offentlige myndigheder i sager om enkeltpersoners retsforhold.«

Hovedparten af sager behandlet af Retslægerådet er personskadesager eller, som det hedder i Retslægerådets årsrapporter, sagstype E: Andre sager vedr. enkeltpersoners retsforhold. Retslægerådet intervenserer i nær ved alle sager vedrørende personskade, herunder også i de sager, som Arbejdsskadestyrelsen har vurderet og fundet fuldt belyst, og hvor de lægefaglige skøn i sagen er mere eller mindre enslydende. Vores bekymring omhandler først og fremmest rådets stilling i denne type sager.

Et stort problem i Retslægerådets arbejde er, at det er svært for borgerne at gennemskue, hvordan Rådet når frem til afgørelser. Især finder forslagsstillerne det betænkeligt, at Retslægerådet kan afgive erklæringer udelukkende ud fra lægelige akter, hvilket vil sige, at Rådet sjældent selv undersøger den skadelidte.

Desuden nægter domstolene ofte, at skadelidte kan fremføre lægefaglige vidner, og typisk tillægges Retslægerådets erklæringer større bevisværdi end erklæringer fra speciallæger. Det er bekymrende, at ikke alle facetter af en sag belyses.

For det første er forslagsstillerne bekymrede over, at erklæringer fra Retslægerådet ikke er underlagt retsplejelovens regler om sagkyndig bistand ved syn og skøn, desuagtet at erklæringerne kun er vejledende for retten ligesom alle andre sagkyndige bidrag. Konsekvensen er, at der således ikke er samme muligheder for udmeldelse og afhjæmning om syn og skøn. Hvis Retslægerådet var undergivet retsplejelovens regler om syn og skøn, ville en afhjæmning under hovedforhandling være mulig. Det vil sige, at de relevante læger fra rådet afgav forklaring i retten og eventuelt uddybede svar omkring forhold, der gav anledning til tvivl. Dette ville være ønskeligt for alle parter, herunder tillige for de dommere, der skal afgøre sagen. Forslagsstillerne finder i den forbindelse, at det bør overvejes, hvorvidt parterne i en sag skal have mulighed for at udpege såkaldte skønsmænd, hvilket bl.a. vil være med til at sikre, at domstolene forstår Retslægerådets svar, hvad angår de lægevidenskabelige og farmaceutiske skøn.

For det andet bør det overvejes, om den nuværende forretningsorden skal ændres, således at der gives plads til uenighed i rådet. I henhold til forretningsordenen for Retslægerådet § 8, stk. 4 skal det fremgå af rådets svar, hvis der ikke er enighed om besvarelsen af de stillede spørgsmål. Idet formålet med Retslægerådets erklæringer er at tilvejebringe det bedst mulige beslutningsgrundlag for den myndighed, der skal træffe afgørelse i sager, og set i lyset af, at de beslutningskompetente myndigheder – typisk domstolene – lægger betydelig vægt på Retslægerådets erklæringer, er det essentielt for såvel de beslutningskompetente myndigheder som for skadelidtes sag, at rådets eventuelle uenigheder eller tvivlsspørgsmål lægges

klart frem. Retslægerådets fremgangsmåde er imidlertid således, at hvis der er uenighed blandt rådsmedlemmerne i opfattelsen af en sag, sendes sagen på ny ud til hvert enkelt medlem til en fornyet vurdering. Retslægerne kan i den forbindelse se de forudgående voteringer, og kun hvis der fortsat er uenighed, afgives der en erklæring med dissens. Forslagsstillerne mener, det bør overvejes, om denne fremgangsmåde i u hensigtsmæssig grad fremmer en konsensusafgørelse, der ikke i tilstrækkelig grad reflekterer faglig tvivl eller uenighed, som kan være afgørende for udfaldet af den enkelte sag.

For det tredje finder forslagsstillerne, at Retslægerådet i et vist omfang i praksis fungerer som ankeinstans for Arbejdsskadestyrelsens afgørelser, hvilket dels aldrig har været ideen med rådets virke, dels forekommer betænkeligt. En række aktører har påpeget, (1) at retspraksis har vist, at Arbejdsskadestyrelsen langt oftere end Retslægerådet vurderer, at der er årsagssammenhæng mellem skadelidtes gener og det aktuelle uheld i en sag, samt (2) at Retslægerådets erklæringer samtidig tillægges størst bevisværdi. Disse to forhold bevirker, at skadevolder typisk vil bede Retslægerådet om en erklæring i den enkelte sag, hvis Arbejdsskadestyrelsen har vurderet, at der er tale om årsagssammenhæng i sagen. Derved kommer Retslægerådet reelt til at fungere som ankeinstans for Arbejdsskadestyrelsens afgørelser, desuagtet at Arbejdsskadestyrelsens formelt set besidder en lægelig og juridisk kompetence, i modsætning til Retslægerådet, der ikke har nogen juridisk kompetence. Diskrepansen mellem udfaldet i afgørelser fra henholdsvis Retslægerådet og Arbejdsskadestyrelsen er ydermere bemærkelsesværdig, al den stund de to instanser typisk træffer afgørelser ud fra samme materiale.

For det fjerde finder forslagsstillerne, at der på baggrund af kritikken af Retslægerådet skal foretages en undersøgelse af, hvorvidt rådets regler omkring habilitet er fyldestgørende. Det skal i den forbindelse helt konkret pointeres, at det er forslagsstillerne klare holdning, at man som udgangspunkt ikke kan være medlem af Retslægerådet, hvis man samtidig er ansat i et forsikringsselskab, idet forsikringsselskaberne er part i en betragtelig stor andel af de sager, der forelægges for Retslægerådet.

For det femte finder forslagsstillerne, at det bør overvejes, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at inddrage sagkyndige dommere altså dommere med lægefaglig ekspertise i langt større omfang. I den forbindelse skal det bemærkes, at Retsplejerådet i forbindelse med domstolsreformen har anført, at netop anvendelsen af sagkyndige dommere kan være en stor fordel i civile sager, derved at den juridiske kompetence suppleres af fagkyndig ekspertise. Anvendelsen af sagkyndige dommere vil yderligere bidrage til at undgå de »oversættelsesproblemer« mellem den juridiske og den lægefaglige fagterminologi, der tidligere har resulteret i særdeles uheldige problemer, der har haft helt uacceptable konsekvenser for borgerne i en lang række sager.

Forslagsstillerne finder desuden, at arbejdsgruppen bør tage stilling til, om honoreringen er hensigtsmæssig. I dag aflønnes de voterende med cirka 1.300 kr. pr. sag uanset tids-

forbrug, og det bør overvejes, hvorvidt denne praksis er fornuftig.

Forslagsstillerne ønsker ydermere, at arbejdsgruppen bør undersøge, hvorvidt de nuværende relativt lave sagsbehandlingstider kan fastholdes og eventuelt afkortes.

Sluttelig ønsker forslagsstillerne, at arbejdsgruppen undersøger, om Rådets kommunikation kan forbedres. Det har tidligere været et problem, at lægernes og juristernes brug af

begreber, der beskriver en patients tilstand, opfattes forskelligt, hvilket kan have og har haft afgørende betydning for afgørelser. Det drejer sig bl.a. om brugen af betegnelsen »overvejende sandsynligt«. Rådet er i færd med at revidere brugen af disse begreber, og forslagsstillerne ønsker, at dette bliver fulgt tæt, så der i fremtiden ikke opstår lignende forvirring mellem jurister og læger.

*Skriftlig fremsættelse***Karen Hækkerup (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe til revidering af Retslægerådet.

(Beslutningsforslag nr. B 58)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.